

UDC 336: 657.9

Victoria Boronos
D.Sc. (Economics), Professor,
Sumy State University
2 Rimsky-Korsakov Str., Sumy, 40007, Ukraine
boronos_v@mail.ru

Iryna Plikus
PhD (Economics), Associate Professor,
Sumy State University
2 Rimsky-Korsakov Str., Sumy, 40007, Ukraine
plikusirina@gmail.com

Vadym Aleksandrov
PhD (Engineering), Associate Professor,
Sumy State University
2 Rimsky-Korsakov Str., Sumy, 40007, Ukraine
aleksandrov_v@ukr.net

Financial and accounting approaches to definition of the intangible factors impact on the value of the company

Abstract.

Introduction. Business value is largely determined by intangible assets, namely intellectual and information resources. Ukrainian companies pay little attention to Research and Development. As a result, they lag behind in their core activities, development, patent and offer very few technological solutions. Therefore, studies related to intangible assets and their role in the creation of enterprise value are vital.

The *purpose* of the article is to evaluate profits of owners who neglect intangible assets which influence the value of the company based at systematisation of the existing financial and accounting approaches.

Results. The systematization of financial and accounting approaches to determining the value of the enterprise and assess the impact of intangible factors to the enterprise value. The authors have proved the difference in value of equity calculated according to the balance sheet and its market value caused by the hidden (off-balance) capital. The proposed analytical model of the enterprise includes loss of profits due to the influence of intangible factors. It identifies three important intangible factors affecting the value of the company, namely the number of loyal customers and the quality of loyalty; training skills and loyalty to the enterprise, and recognition of the brand.

Conclusion. The present financial statements do not allow estimating the market value of enterprises, since not all the intangible factors are reflected in the financial statements. The management of intangible factors, such as a business enterprise reputation, knowledge and competence of staff, customer loyalty, remains controversial and methodologically unsolved and requires further studies.

Keywords: Business Value; Value-oriented Management; Intangible Assets; Cost Accounting Model; Loss Profit of Owners of Enterprise

JEL Classification: C13; G32; M41

DOI: <https://doi.org/10.21003/ea.V160-24>

Борнос В. Г.

доктор економічних наук, професор кафедри економіки та бізнес-адміністрування, Сумський державний університет, Суми, Україна

Плікус І. Й.

кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів і кредиту, Сумський державний університет, Суми, Україна

Александров В. Т.

кандидат технічних наук, професор кафедри фінансів і кредиту, Сумський державний університет, Суми, Україна

Фінансово-бухгалтерські підходи щодо визначення впливу нематеріальних факторів на вартість підприємства

Анотація. Світові тенденції економічного розвитку засвідчують поступове зростання частки нематеріальних активів у валовому нагромадженні основного капіталу в 2000–2015 рр. Нині нематеріальних активи становлять 40–90% від вартості бізнесу в різних галузях економічно розвинутих країн світу. Це означає, що вплив нематеріальних факторів на вартість підприємства постійно збільшується, що й визначає актуальність реалізованого нами дослідження.

У статті проведено систематизацію фінансово-бухгалтерських підходів до визначення вартості підприємства та оцінки впливу нематеріальних активів на вартість підприємства. Обґрунтовано, що причиною розбіжності між вартістю власного капіталу, розрахованого за даними балансу, та його ринковою вартістю є наявність прихованого (позабалансового) капіталу.

Виділено три найважливіші нематеріальні фактори впливу на вартість підприємства, а саме: кількість лояльних клієнтів і якість лояльності, кваліфікація кадрів і лояльність до підприємства, упізнаваність бренду. Запропоновано до аналітичної моделі оцінки вартості підприємства включати упущену вигоду від неврахування впливу нематеріальних факторів на його вартість.

На підставі запропонованої моделі авторами здійснено розрахунок упущеної вигоди від неврахування нематеріальних активів для власників ПАТ «Укртелеком» за даними звітності 2015 року.

Ключові слова: вартість бізнесу; вартісно-орієнтоване управління; нематеріальні активи; облікові моделі вартості; упущена вигода власників.

Борнос В. Г.

доктор экономических наук, профессор кафедры экономики и бизнес-администрирования,
Сумский государственный университет, Сумы, Украина

Пликус И. И.

кандидат экономических наук, доцент кафедры финансов и кредита,
Сумский государственный университет, Сумы, Украина

Александров В. Т.

кандидат технических наук, профессор кафедры финансов и кредита,
Сумский государственный университет, Сумы, Украина

Финансово-бухгалтерские подходы к определению влияния нематериальных факторов на стоимость предприятия

Аннотация. В статье проведена систематизация финансово-бухгалтерских подходов к определению стоимости предприятия и оценки влияния нематериальных факторов на стоимость предприятия. Обосновано, что расхождение стоимости собственного капитала рассчитанного по данным баланса и его рыночной стоимостью вызвано наличием скрытого (внебалансового) капитала. Выделены три важнейших нематериальных фактора влияния на стоимость предприятия, а именно: количество лояльных клиентов и качество лояльности, квалификация кадров и лояльность по отношению к предприятию, узнаваемость бренда. Предложено в аналитическую модель оценки стоимости предприятия включать упущенную выгоду учредителей от влияния нематериальных факторов на его стоимость.

Ключевые слова: стоимость бизнеса; ценностно-ориентированное управление; нематериальные активы; учетные модели стоимости; упущенная выгода учредителей предприятия.

1. Постановка проблемы

Світові тенденції засвідчують, що вартість нематеріальних активів в загальній вартості бізнесу становить від 40% до 90% [1, 26], проте українські підприємства у загальній вартості бізнесу мають низький відсоток нематеріальних активів¹. Це пояснюється тим, що в українському бізнес-середовищі відсутнє розуміння, по-перше, важливості використання нематеріальних активів та об'єктів інтелектуальної власності. Кількість придбаних вітчизняними підприємствами нових технологій в Україні та за кордоном з 2011 року постійно зменшується, так у 2014 році промисловими підприємствами придбано 426 нових технологій в Україні та 117 – за її межами (у 2013 р. – 512 та 139 технологій відповідно) [2]. По-друге, розуміння того, що цінність бізнесу багато в чому визначається нематеріальними активами², а саме інтелектуальними й інформаційними ресурсами. Дослідження, проведені в країнах ЄС, показали, що підприємства, які лише частково використовують нематеріальні активи (інтелектуальний капітал), отримують у середньому лише 14% можливого прибутку, ті, що використовують його більш активно – 39%, а ті підприємства, які інтелектуальний капітал вважають базою свого розвитку – 61% [1], вартість деяких компаній-лідерів глобальної економіки майже повністю становлять нематеріальні активи, а вартість деяких брендів становить кілька десятків мільярдів дол. США³. По-третє, українські підприємства мало уваги приділяють науково-дослідним та дослідно-конструкторським роботам (Research and Development), не пов'язаної з їх основною діяльністю, тобто розробляють, патентують і продають мало технологічних рішень. Фахівці Державної служби з питань інтелектуальної власності підкреслюють, що це питання є особливо актуальним для державних підприємств, вартість яких з огляду на цю причину занижена в середньому на 50–80% та зазначають, що «частка нематеріальних активів у собівартості української продукції рідко перевищує 0,5–1,5%, що майже в 10–15 разів менше, порівняно з провідними в економічному відношенні країнами» [5]. У 2015 р. інноваційною діяльністю в промисловості займалися 824 підприємства, або 17,3% обстежених промислових підприємств. При цьому на інновації підприємства витратили 13,8 млрд грн. [6].

¹ За підрахунками спеціалістів від 2% до 5%, в той час, як зазначають фахівці, ринкова вартість нематеріальних активів на підприємстві, при досконалій оцінці, може скласти від 15% до 20%, що відповідно збільшить вартість компанії [1].

² По дослідженню Osceola Tomo LLC: доля нематеріальних активів у ринковій вартості компанії зросла з 17% у 1975 р. до 84% в 2015 р. [3]. В Україні найбільший телекомунікаційний оператор «Київстар» декларує в звітності 2014 року, що нематеріальні активи в компанії складають 1,24 млрд грн (10,6% від загальної суми активів) [4].

³ Вартість найдорожчого на початок 2015 р. бренду – «Apple» – дорівнювала 170,2 млрд дол. США, «Google» – 120,3 млрд дол. США, «Microsoft» – 67,6 млрд дол. США, «General Electric» – 42,2 млрд дол. США, «Amazon.com» – 37,9 млрд дол. США [8].

По-четверте, майже в усіх країнах частка нематеріальних активів у валовому нагромадженні основного капіталу (ВНОК) протягом 2000–2014 рр. поступово збільшувалася, зокрема, в США – з 22,1 до 26,4%; в Словенії – з 9,9 до 16,1%; в Угорщині – з 8,3 до 12,5%. 35% світових витрат на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи (НДДКР) належать США, Європейському Союзу – 24%, Японії й Китаю приблизно по 12% [7, 80–84].

Відтак нагальними стають дослідження питань, пов'язаних з нематеріальними активами, їхньою роллю у створенні вартості підприємства. Особливої актуальності набуває питання розрахунку упущеної вигоди власників від неврахування впливу нематеріальних активів на вартість підприємства.

2. Аналіз останніх досліджень і публікацій

В економічній літературі різними авторами показник вартості розглядається в якості критерію оцінки діяльності підприємства (бізнесу). При цьому обґрунтовується застосування вартості в якості основного критерію для: реструктуризації підприємства (О. А. Сапаріна; А. В. Чеметов; Т. В. Болдирева й Т. А. Ковтун [9, 31] та інші); визначення вартості цінних паперів у разі купівлі продажу акцій підприємств на фондовому ринку (Г. Й. Островська та інші); купівлі-продажу підприємств (І. Ю. Зайцева, Ю. С. Прудіус та інші); оцінки ефективності роботи підприємства в цілому (А. Л. Еськов, В. С. Рижиков, В. А. Макарова, Т. В. Момот та інші). Питання пов'язані з нематеріальними активами, їх класифікацією, методами та фінансовими аспектами їх оцінки й оцінкою їхнього впливу на вартість підприємств, ролі бухгалтерського обліку в управлінні вартістю розглядаються такими фахівцями, як: Т. А. Стюарт (Stewart, 1997), Х. Кепнік (Karnick, 1975) [10], Дипіаза С. (младший), Екклз Р. (DiPiazza Jr., 2003) [11, 50], Б. Лев (Lev, 2001) [12, 117], П. Стахл, С. Стахл, С. Ахо (Stahle, Stahle, Aho, 2011) [13], С. Прецоб, М. МIRONIUC (Precob, Mironiuc, 2016) [14], В. М. Корягін, В. В. Платонов.

Дослідження різноманітних джерел у цьому напрямку дозволило констатувати, що: 1) спроби застосування різних методик оцінки впливу нематеріальних активів на вартість підприємства не систематизовані, що ускладнює практичне використання існуючих технологій і методів; 2) в українській господарській практиці нематеріальні активи не розглядаються в аспекті підвищення вартості підприємства. Незважаючи на значну кількість публікацій з питань нематеріальних активів, багато аспектів цієї проблеми залишаються відкритими, а саме для ефективного управління підприємством на основі вартісного підходу, перш за все, необхідно визначити склад нематеріальних активів підприємства, оцінити їх роль в процесі створення вартості та розробити методику їх оцінки та перетворення у власний інтелектуальний капітал підприємства на основі фінансово-бухгалтерських моделей з урахуванням упущеної вигоди від неврахування впливу нематеріальних факторів.

3. Мета статті

На основі систематизації існуючих фінансово-бухгалтерських підходів запропонувати оцінку упущеної вигоди власників від неврахування нематеріальних факторів впливу на вартість підприємства.

4. Основні результати дослідження

Звертаючи увагу на актуальність проблеми визначення впливу нематеріальних факторів на вартість діючого підприємства зазначимо, що даному питанню присвячена значна кількість публікацій, аналізуючи які можна констатувати наступне.

По-перше, на сьогоднішній день у фінансистів є безліч різновидів VBM-концепції⁴, яка є сукупністю підходів до вимірювання та управління вартістю бізнесу. За різними експертними оцінками за кордоном її застосовують від 30 до 50% компаній [15]. В Україні застосування цієї концепції обмежено, через те, що більшість підприємств не є публічними, що обмежує використання інструментів визначення ринкової вартості (не всі показники піддаються вимірюванню). Проте в Україні за нею майбутнє, оскільки вона дозволяє перейти від балансових оцінок до оцінок, що відображають ринкові реалії, змінити пріоритети та стратегічні цілі: від максимізації прибутку до максимізації вартості компанії, для досягнення яких значення має не бухгалтерський прибуток, а підвищення потенціалу прибутковості й драйвери зростання вартості підприємства. Таким чином на зміну облікової моделі управління підприємством, що превалювала до 50-х років ХХ століття, приходить фінансова, яка відрізняється за такими ознаками: *в обліковій моделі мета підприємства* – це бухгалтерський прибуток (валовий, операційний, чистий) при всій його умовності, оскільки бухгалтер оперує нарахованими величинами відповідно до прийнятої облікової політики, при цьому ігноруються упущені можливості; *у фінансовій моделі мета підприємства* – це зростання вартості підприємства, тобто бухгалтерський прибуток є «умовною» величиною, оскільки бухгалтерські доходи та витрати – це результат приведення господарських операцій до одного періоду часу й вони не дорівнюють грошовим надходженням і виплатам (пов'язані з рухом грошових коштів опосередковано).

По-друге, зазначимо, що при оцінці вартості підприємства застосовують витратний (майновий), порівняльний (ринковий) і дохідний підходи, кожен з яких має свої переваги, недоліки й можливості застосування⁵ та звернемо увагу, що при визначенні ринкової вартості підприємства доцільно застосовувати дохідний або порівняльний (ринковий) підходи, які дозволяють визначити інвестиційну привабливість підприємства й реальну ціну продажу. Проте необхідно враховувати, що при ринковому підході є труднощі при виборі підприємства-аналога. Також відмітимо, що застосування витратного (майнового) підходу при оцінці бізнесу вартість підприємства розглядається з точки зору понесених витрат й виходячи з балансового рівняння:

$$BK = A - Z, \quad (1)$$

де: BK – вартість власного капіталу; A – балансова вартість активів; Z – зобов'язання.

Проте, вартість власного капіталу, розрахованого таким чином, не завжди відповідає ринковій вартості підприємства й тому потребує коригування.

Розбіжність вартості власного капіталу розрахованого за даними балансу і його ринковою вартістю свідчить про наявність прихованого (позабалансового) капіталу, який виникає в результаті різниці оцінки активів (ринкової (за справедливою вартістю) та балансової (за історичною вартістю)) та неврахування нематеріальних факторів.

⁴ Деякі з них розглядалися нами у статті «Концепція вартісно-орієнтованого управління та можливості її використання при обґрунтуванні доцільності санації підприємств»

⁵ Порівняльна характеристика цих підходів була розглянута нами у статті «Реструктуризація кризових підприємств на засадах вартісного підходу та узгодження економічних інтересів»

Таким чином, при коригуванні балансової вартості власного капіталу до ринкової вартості рівняння (1) буде виглядати так:

$$BK_p = A_p - Z + UB_{PHA}, \quad (2)$$

де BK_p – ринкова оцінка власного капіталу; A_p – ринкова оцінка активів у тому числі й нематеріальних, які враховуються в балансі (M_p + HA_pⁱ); M_p – матеріальні активи за ринковою оцінкою; HA_pⁱ – ідентифіковані нематеріальні активи за ринковою оцінкою (обліковуються та відображаються в балансі); Z – зобов'язання; UB_{PHA} – упущена вигода власників від неврахування нематеріальних факторів (позабалансових (неідентифікованих) нематеріальних активів за ринковою оцінкою).

До позабалансових нематеріальних активів відносять нематеріальні активи, які з різних причин не можуть бути відображені у бухгалтерському балансі підприємства, але мають істотний вплив на його капіталізацію і тим самим збільшують його ринкову вартість, тобто є нематеріальними факторами які впливають на вартість підприємства. Таких факторів безліч, проте серед них можна виділити три найважливіші на наш погляд: кількість лояльних клієнтів і якість лояльності; кваліфікація кадрів і лояльність до підприємства; упізнаність бренду.

По-третє, зарубіжні фахівці пропонують досить велику кількість методів і моделей оцінки вартості, створеної нематеріальними факторами, серед яких: модель Сент-Онжа, модель «Skandia Navigator», метод «The Balanced Scorecard», монітор нематеріальних активів, метод «Value Explorer» та багато інших. Всі ці моделі й методи можна згрупувати у такі:

1) методи, в основу яких покладені фінансові методи аналізу нематеріальних активів й найбільш широко використовуються відкритими акціонерними товариствами;

2) методи, в яких використовуються різні нефінансові коефіцієнти й способи вимірювання (моделі Сент-Онжа, «Skandia Navigator», «Монітор нематеріальних активів» тощо);

3) методи, які оцінюють перш за все людський капітал та його вплив на вартість підприємств й найбільш широко використовуються науково-виробничими підприємствами.

При цьому необхідно зауважити, що:

1) кожна з цих груп ефективна при використанні одних складових нематеріальних активів, але може не поєднуватися з іншими;

2) представлені моделі аналізу нематеріальних активів не враховують українську специфіку, склад і структуру нематеріальних активів, що ускладнює їх використання.

По-четверте, бухгалтерська звітність не відображає повної вартості підприємства: на рахунках обліку активів, не враховуються ряд ресурсів, які приносять дохід, оскільки відповідно до стандартів обліку ці ресурси відносяться до елементів капіталу та не враховуються при розрахунку бухгалтерського прибутку. Проте система бухгалтерського обліку повинна надавати інформацію про релевантні предствлення діяльності підприємства та забезпечити перехід від історичної оцінки до справедливої (ринкової), враховуючи всі фактори, що впливають на вартість підприємства. Виходячи з цього, для забезпечення розуміння факторів вартості бізнесу обліковцями запропоновано підходи (концепції) до формування звітності про ринкову вартість підприємства. Деякі з них представлено у таблиці 1.

По-п'яте, аналітична модель підприємства повинна передбачати упущену вигоду як неявний компонент витрат, що непомітний у бухгалтерському обліку. Враховуючи те, що у практиці оцінки бізнесу діючих підприємств використовують мультиплікатори (μ_1 , μ_2) можна запропонувати розрахунок упущеної вигоди для власників від неврахування нематеріальних факторів впливу на вартість підприємства, виходячи з того що:

$$V/EBIT = \mu_1 \text{ звідси } V = EBIT \times \mu_1 \text{ та } V/B_t = \mu_2 \text{ звідси } V = B_t \times \mu_2, \quad (3)$$

Табл. 1: Підходи (концепції) обліковців до формування звітності про ринкову вартість підприємства

Tab. 1: Approaches to company's market value accounting

Концепції / підходи	Зміст
Концепція «AFTF» – Н. Хамфрі [15;16]	ґрунтується на реалізації перспективної облікової моделі у складі універсальних показників ринкової вартості та грошових потоків; розроблена як спеціальний інструмент для формування бухгалтерської фінансової звітності про вартість підприємства на основі використання техніки бюджетування капіталу підприємства; базується на концепції економічної доданої вартості в якості ставки дисконтування для розрахунку перспективних грошових потоків використовуються витрати на залучення власного та позикового капіталу підприємства
Концепція «Value Reporting» – С. Діпіаза, Р. Екклз [11]	фінансова звітність доповнена нефінансовими показниками, які є індикаторами зміни вартості підприємства, проте на зазначені індикатори впливають зовнішні фактори, внаслідок чого рівень кореляції між вартістю за концепцією «Value Reporting» та ринковою вартістю підприємства постійно змінюється, що ускладнює ефективне управління ринковою вартістю
Облікова модель «VAIC» (Value added intellectual coefficient) «Інтелектуальний коефіцієнт доданої вартості» – А. Пуліч (2000) [14]	система індикаторів для вимірювання доданої вартості, що генерується інтелектуальним капіталом підприємства; в основу покладено гіпотезу, що додана вартість є основним індикатором трансформації нематеріальних активів в ринкові активи підприємства; використовуються ретроспективні дані бухгалтерського обліку за МСФЗ в частині об'єктів, які є основними при створенні вартості підприємства – фінансовий, людський та структурний капітал, враховує витрати понесені підприємством на залучення капіталу через включення до розрахунку коефіцієнтів ефективності людського капіталу, структурного капіталу та залучення капіталу
Доходи з капіталу Б. Лев (2001) [13]	на основі фінансової звітності та за допомогою емпіричного аналізу дозволяє визначити показники, представлені у вартісних вимірниках для здійснення подальшої порівняльної оцінки з іншими підприємствами, а також показники, визначені у якісних вимірниках
Вартісно-орієнтована система обліку – А. Шигаєв (2011) [18]	актуарний облік, базується на виділенні бухгалтерських рахунків для відображення економічних ресурсів, рахунку сукупного фінансового результату, вільних грошових потоків, економічної вартості, збалансованих рахунків для обліку еколого-соціальних аспектів діяльності підприємства. Проте не дозволяє наблизити облікову вартість підприємства до ринкової, оскільки не враховує вплив факторів, що негативно впливають на вартість підприємства; переважно базується на переоцінених об'єктах обліку
Обліково-аналітична модель – І. І.Бродська (2008) [17]	оцінки вартості підприємства із застосування дохідного та майнового підходів (комбінована методика); Використовується дохід від діяльності підприємства (стадії зародження, зростання, зрілості) та дохід від продажу активів (стадії занепаду, ліквідації); унеможлиблює включення до складу бухгалтерського обліку об'єктів соціального, екологічного, інтелектуального, тощо капіталу
Просторова модель облікової інформації – С. Ф. Легенчук (2009) [19]	в основі концепція інтелектуального капіталу. Пропонується до складу об'єктів бухгалтерського обліку включати інтелектуальний капітал та синергетичні ефекти що виникають у результаті взаємодії складових інтелектуального капіталу
Концепція «EVA»	враховує нематеріальні ресурси та дозволяє відобразити повну вартість підприємства. Проте при розрахунку вартості підприємства за концепцією EVA необхідно проводити коригування*

* Ці питання розглядалися нами у статті «Методологічні проблеми оцінки діяльності підприємств» Джерело: Складено авторами на основі [11; 13, 117; 15, 159; 16, 193; 17, 15; 18; 19, 210]

Source: Compiled by the authors based on [11; 13, 117; 15, 159; 16, 193; 17, 15; 18; 19, 210]

де V – вартість діючого підприємства; $EBIT$ – операційний прибуток до сплати податку на прибуток; B_t – вартість чистих активів.

Виходячи з вищенаведених рівнянь:

$$EBIT \times \mu_1 = B_t \times \mu_2 \text{ або } EBIT/B_t = \mu_2/\mu_1 = const, \quad (4)$$

Розглядаючи упущену вигоду (УВ), як частину прибутку, яку підприємство могло би одержувати від позабалансових нематеріальних активів (I), робимо наступний висновок:

$$EBIT/B_t = (EBIT + УВ)/(B_t + I) \text{ або } EBIT \times (B_t + I) = B_t \times (EBIT + УВ), \quad (5)$$

отримаємо:

$$EBIT \times I = B_t \times УВ, \text{ звідси } УВ = (EBIT \times I)/B_t \quad (6)$$

5. Висновки

Підсумовуючи зазначимо, що:

по-перше, існуюча фінансова звітність не дозволяє оцінити ринкову вартість підприємства, оскільки не всі нематеріальні активи відображаються у фінансовій звітності;

по-друге, при розрахунку вартості підприємства необхідно враховувати упущену вигоду для власників підприємства від неврахування впливу нематеріальних факторів (позабалансових (неідентифікованих) нематеріальних активів за ринковою оцінкою) на вартість підприємства;

по-третє, залишаються дискусійними та методологічно невирішеними питання управління такими нематеріальними активами, як ділова репутація підприємства, знання та компетенції персоналу, а також лояльність клієнтів, що може бути напрямом подальших досліджень.

Табл. 2: Розрахунок упущеної вигоди для власників ПАТ «Укртелеком» за даними звітності 2015 року, тис. грн.

Tab. 2: Company owners' lost profit calculation for PJSC «Ukrtelecom» in 2015, thousands UAH

Показник	Значення	Показник	Значення
Операційний прибуток до сплати податку на прибуток (EBIT)	1158158	Позабалансові нематеріальні активи (I)	482495
Вартість чистих активів (B_t)	3882050	Упущена вигода (УВ),	143946

Джерело: Розраховано авторами

Source: Calculated by the authors

Література

1. Бриль І. В. Формування та використання нематеріальних активів підприємств для підвищення їх капіталізації : наукова доповідь / І. В. Бриль // Національна академія наук України. Інститут економіки промисловості. – К., – 2015. – 71 с.
2. Стан розвитку науки і техніки, результати наукової, науково-технічної, інноваційної діяльності, трансферу технологій за 2014 рік : Аналітична довідка / Український інститут науково-технічної і економічної інформації. – К., 2015. – 208 с.
3. Ocean Tomo Releases 2015. Annual Study of Intangible Asset Market Value [Electronic resource]. – 2015. – Access mode : <http://www.oceantomo.com/blog/2015/03-05-ocean-tomo-2015-intangible-asset-market-value>
4. Річний звіт за 2014 рік Київстар [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт. – 2014. – Режим доступу : <http://www.kyivstar.ua/f/1/about/about/partners/2014.pdf>
5. Юрасов С. Бизнес теряет миллиарды, игнорируя инвестиции в нематериальные активы [Электронный ресурс]. – 2014. – Режим доступа : <http://www.capital.ua/ru/publication/28252-tolko-vidimoe-biznes-teryaet-milliardy-ignoriruya-investitsii-v-nematerialnye-aktivy#ixzz46WOPT9go>
6. Наукова та науково-технічна діяльність в Україні у 2015 році [Електронний ресурс] / Держ. служба статистики України. – 2015. – Режим доступу : http://ukrstat.org/uk/druk/publicat/kat_u/publnauka_u.htm
7. Структурні трансформації в економіці України: динаміка, суперечності та вплив на економічний розвиток : наукова доповідь / за ред. чл.-кор. НАН України Л. В. Шинкарук ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозів. НАН України». – К., 2015. – 304 с.
8. Самые дорогие бренды мира – 2015 [Электронный ресурс] / IFinance. – 2015. – Режим доступа : <http://global-finances.ru/samyie-dorogie-brendyi-mira-2015>
9. Болдырева Т. В. Методичний підхід до реструктуризації підприємства / Т. В. Болдырева, Т. А. Ковтун, О. С. Петрова // Восточно-Европейский журнал передовых технологий. – 2012. – 1/12 (55). – С. 31–33.
10. Kapnik, H. Value-based accounting evolution or revolution [Electronic resource]. – 1975. – Access mode : http://www.baruch.cuny.edu/library/alumni/online_exhibits/digital/saxe/saxe_1975/kapnick_76.htm
11. Дипиаза С. Будущее корпоративной отчетности «Как вернуть доверие общества» / С. Дипиаза (младший), Р. Экклз – М. : Альпина Паблишер, 2003. – 212 с.
12. Lev B. Intangibles: Management, Measurement, and Reporting / Baruch Lev. – Washington : Brooking Institution Press, 2001. – P. 117–118.
13. Value Added Intellectual Coefficient (VAIC): a critical analysis / P. Stahle, S. Stahle, S. Aho // Journal of Intellectual Capital. – No. 14 (2). – P. 531–551. doi: <http://dx.doi.org/10.1108/14691931111181715>
14. Precob C., Mironiuc M. The Influence of Reporting Intangible Capital on the Performance of Romanian Companies / C. Precob, M. Mironiuc // The Audit Financiar journal. – No. 1 (133). – 103–114. doi: <http://dx.doi.org/10.20869/AUDITF/2016/133/103>
15. Хотинская Г. И. Современная эволюция управленческих моделей в корпоративных финансах / Г. И. Хотинская // Научный журнал Сервис plus. – 2010. – № 3. – С. 159–169.
16. Лобань Д. А. Модели отчетности современных зарубежных корпораций по интеллектуальному капиталу и нематериальным активам / Д. А. Лобань // Международная экономика. – 2012. – № 4. – С. 193.
17. Бродська І. І. Обліково-аналітичне забезпечення оцінки вартості підприємства. / автореф. дис. канд. екон. наук: спец. : 08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит / І. І. Бродська. – ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана», 2008. – 22 с.
18. Шигаев А. Ш. Система учетно-аналитического обеспечения стоимостно-ориентированного управления. [Электронный ресурс] / Аудит и финансовый анализ. – 2011. – № 4. – С. 1–10 – Режим доступа : http://www.auditfin.com/fin/2011/4/2011_IV_09_02.pdf
19. Легенчук С. Ф. Бухгалтерське теоретичне знання: від теорії до мето-теорії : монографія / С. Ф. Легенчук. – Житомир : ЖДТУ, 2012. – 336 с

Стаття надійшла до редакції 14.04.2016

References

1. Brill, I. V. (2015). *Formation of intangible assets and businesses to increase their capitalization: scientific report*. Kyiv. (in Ukr.).
2. Ukrainian Institute of Scientific-Technical and Economic Information (2015). *The state of current development of science and technology and results of research and development and technology transfer in 2014: Report*. Kyiv. (in Ukr.).
3. Ocean Tomo. (2015). *Ocean Tomo Releases Annual Study of Intangible Asset Market Value in 2015*. Retrieved from <http://www.oceantomo.com/blog/2015/03-05-ocean-tomo-2015-intangible-asset-market-value>
4. Kyivstar (2014). *Annual Report for 2014*. Retrieved from <http://www.kyivstar.ua/f/1/about/about/partners/2014.pdf> (in Ukr.)
5. Yurasov, S. (2014, September 1). Business loses billions, ignoring investments in intangible assets. Retrieved from: <http://www.capital.ua/ru/publication/28252-tolko-vidimoe-biznes-teryaet-milliardy-ignoriruya-investitsii-v-nematerialnye-aktivy#ixzz46WOPT9go> (in Russ.)
6. The State Statistics Service of Ukraine (2015). *Scientific and innovation activities in Ukraine in 2015*. Retrieved from http://ukrstat.org/uk/druk/publicat/kat_u/publnauka_u.htm (in Ukr.)
7. Shynkaruk, L. V., Beviz, I. A., & Baranovska, I. V. (2015). *The structural transformation in the economy of Ukraine: dynamics, contradictions and influence on economic development: research report*. Kyiv: Institute of Economics and Forecast (in Ukr.).
8. IFinance (2015, November, 30). *The world 2015* Retrieved from <http://global-finances.ru/samyie-dorogie-brendyi-mira-2015> (in Russ.)
9. Boldyreva, T. V., Kovtun, T. A., & Petrova, O. S. (2013). The methodical approach to the restructuring of the company. *Vostoshno Yevropeyskiy zhurnal peredovykh tehnologii (Eastern European Journal of Advanced Technologies)*, 1/12(55), 31-33 (in Ukr.).
10. Kapnik, H. (1975). *Value-based accounting evolution or revolution*. Retrieved from http://www.baruch.cuny.edu/library/alumni/online_exhibits/digital/saxe/saxe_1975/kapnick_76.htm
11. DiPiazza, S. (Jr.), & Eccles R. (2003). *Future of corporate reporting, «How to restore public confidence»*. Moscow: Alpina Publisher (in Russ.).
12. Lev, B. (2001). *Intangibles: Management, Measurement, and Reporting*. Washington: Brooking Institution Press.
13. Stahle, P., Stahle, S., & Aho, S. (2011). Value Added Intellectual Coefficient (VAIC): a critical analysis. *Journal of Intellectual Capital* 14(2), 531-551. doi: <http://dx.doi.org/10.1108/14691931111181715>
14. Precob, C., & Mironiuc, M. (2016). *The Influence of Reporting Intangible Capital on the Performance of Romanian Companies. The Audit Financiar journal* 1(133), 103-114. doi: <http://dx.doi.org/10.20869/AUDITF/2016/133/103>
15. Hotinskaya, G. I. (2010). Modern evolution of management models in corporate finance. *Servis plus (Service Plus)*, 3, 159-169 (in Russ.).
16. Loban, D. A. (2012). Reporting model of the modern foreign corporations on intellectual capital and intangible assets. *Mezhdunarodnaya ekonomika (International Economics)*, 4, 193 (in Russ.).
17. Brodska, I. I. (2008). *Accounting and analytical support for the enterprise valuation*. Kyiv: Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman (in Ukr.).
18. Shigaev, A. (2011). *The system of accounting and analytical support value-based management. Audit I finansovyi analiz (Audit and Financial Analysis)*, 4, 1-10. Retrieved from http://www.auditfin.com/fin/2011/4/2011_IV_09_02.pdf (in Russ.)
19. Lehenchuk, S. F. (2012). *Accounting theoretical knowledge from theory to theory methods*. Zhytomyr: Zhytomyr State Technological University (in Ukr.).

Received 14.04.2016

Шановні колеги!

Публікація статей у науковому журналі
«Економічний часопис-XXI» – це вихід у міжнародний
науковий простір і перспектива
Вашого кар'єрного росту!
<http://soskin.info/ea/>